

Tutkimuksen digitalisaation politiikkatoimien kokoamisen ja kansallisen datanhallinnan ja laskennan tutkimusinfrastruktuuriympäristön päivittämisen (DL2026) seurantaryhmä

Aika: maanantai 11.11.2024 klo 12.00–13.30

Paikka: sosiaali- ja terveysministeriö, kh. Kohtaamo, Meritullinkatu 8

Osallistujat:

johtaja Erja Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
tutkimusjohtaja Annukka Pakarinen, ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (Hämeen ammattikorkeakoulu)
yksikön johtaja Niko-Matti Ronikonmäki, liikenne- ja viestintäministeriö
johtava tiedeasiantuntija Anu Nuutinen, Suomen Akatemia
tutkimuspalveluiden johtaja Ella Bingham, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry (Aalto-yliopisto)
~~professori Minna Palmroth, Suomen Tiedeakatemia (Helsingin yliopisto) (este)~~
johtaja Pekka Lehtovuori, Tieteen tietotekniikan keskus CSC
yksikönjohtaja Saku Anttila, Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet (Suomen ympäristökeskus)
opetusneuvos Petteri Kauppinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
opetusneuvos Laura Taajamaa, sihteeri
Pysyvät asiantuntijat
professori Heikki Mannila, Aalto-yliopisto
CSC:n hallituksen puheenjohtaja Jukka Mönkkönen, Itä-Suomen yliopisto (etänä)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

30.8.2024 kokouksen muistioluonnos hyväksyttiin pienin muutoksin.

3. Pienryhmäkeskustelut politiikkatoimista korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisaation edistämiseksi

Kokouksessa 30.8. oli käyty läpi käynnissä olevia politiikkatoimia ryhmän teemaan liittyen. Korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa laaditussa visio 2030:ssa linjattiin nykyiset keskeiset korkeakoulu- ja tutkimuspoliittiset tavoitteet. Tiede- ja kulttuuriministeri on nostanut esille tarpeen päivittää yhteistä visiota kohti seuraavaa vuosikymmentä. Päivityksessä tarkastellaan korkeakoulujärjestelmän toimivuutta muuttuneessa tilanteessa ja toimintaympäristössä. Tavoitteena on koulutuksen ja tutkimuksen laadun, kansainvälisyyden ja monimuotoisuuden tukeminen sekä pidemmän aikavälin kehittämistarpeiden ja -näköymien hahmottaminen. Prosessi on tarkoitettu käynnistää johdon päivillä 28.-29.11.2024.

Ryhmän keskustelun tavoitteena oli tuottaa aihiota korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyöhön. Jakauduttiin pienryhmiin ja keskusteltiin alustavien kysymysten pohjalta:

- Onko tarve kansallisille ohjeille tekoälyn käytöstä tutkimuksen tukena? Mikä olisi lisäarvo jo olemassa oleviin ohjeisiin? Miten ministeriö voisi tukea työtä? Mikä taho kirjoittaisi/koordinoisi?
- Tutkimus pohjaa kaikilla tieteenaloilla enenevissä määrin dataan (datan analyysi/mallintaminen). Miten tukea tieteenaloja, joilla saatavilla paljon dataa? Entä miten huomioidaan aloja, joilla vain vähän dataa?
- Tukevatko tutkimusorganisaatioiden toimet ja IT-palvelut hallintoa vai tutkimustyötä? Miten korkeakoulun tulisi huomioida organisoitumisessaan digitalisaation tutkimusta ja koulutusta muuttavat mahdollisuudet? Miten ministeriö voisi tukea?
- Voisivatko tutkimusorganisaatiot palkata asiantuntijoita tukemaan CSC:n palvelujen käytössä? Voisiko tutkimusorganisaatioihin rekrytoida datatieteen/tekoälyn asiantuntijoita tukemaan eri tieteenalojen tutkijoita heidän datansa käsittelyssä?
- Mitä ajatuksia tai ideoita herää esitehtävinä olleista dokumenteista? Sopivatko jotkin ehdotuksista Suomen järjestelmään?

4. Yhteenveto keskusteluista

Pienryhmien keskustelujen jälkeen kokoonnuttiin yhteen ja ryhmien puheenjohtajat ja sihteerit kävivät läpi tärkeimpiä nostoja keskusteluista.

Tiivistelmä on muistion liitteenä ryhmän Tiimerissä: https://tila.tiimeri.fi/sites/vn-dl2026/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={07A95725-794E-427C-AC2B-A62927CB5D60}&file=Pienryhmien%20keskustelut.pptx&action=default

Yhteisessä keskustelussa nostettiin esiin haastava kehikko/konteksti visiotyölle, visaiset yhteiskunnalliset ongelmat, jotka vaativat nopeita toimia. Edellisessä visiossa oli iskevät kiteytykset: 4 % 50 % ja pohdittiin, mitkä voisivat olla vastaavat nyt. Nostettiin esiin, että monitieteisen tutkimuksen tukeminen on ollut strateginen valinta jo pitkään, tätä ei ole syytä unohtaa nytkään. Tutkimusinfrastruktuureja ja niiden tarjoamia palveluja voi hyödyntää digitalisaation jalkauttamisessa organisaatioissa. On hyvä huomioida avoimuus sekä yhteiskäytön mahdollisuudet. Myös datan jakaminen pitäisi toimia laveasti, mutta kansallisesti ei oikein ole soveltuvaa alustaa. Tuotiin myös esiin tutkimusta mahdollistavan lainsäädännön tärkeys sekä jatkuvan oppimisen tuen jatkaminen.

Puheenjohtaja totesi, että visiotyössä luodaan aluksi yhteinen tilannekuva, kansamme pienenee, miten saamme kansainväliset opiskelijat työllistettyä, entä miten turvallisuustilanne kehittyy. TKI-järjestelmässä on taloudelliset resurssit hyvällä mallilla. Vision pureskelua jatketaan seuraavissa kokouksissa.

5. Muut mahdolliset asiat

6. Seuraava kokous

Seuraavien kokousten soveltuviin ajankohtiin lähetetään piakkoin kysely.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.